

N:o 44.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående försäljning af egendomen n:o 1 i kvarteret Sjöhästen i Klara församling i Stockholm m. m.; gifven Stockholms slott den 12 februari 1907.

Under återopande af bilagda statsrådsprotokoll öfver ett finansärende för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen

dels medgifva, ej mindre att den för kungl. hofhållningens räkning disponerade tomten n:o 1 i kvarteret Sjöhästen i Klara församling i Stockholm med å tomten varande stall- och andra byggnader må i den ordning, Kungl. Maj:t pröfvar skäligt bestämma, för kronans räkning försäljas än äfven, i sammanhang därmed, att af de medel, som inflyta vid försäljning af nämnda egendom, må utgå

till vidtagande af den ominredning och de förändrade anordningar inom kungl. hofstallet å gamla artilleriplanen, som för inrymmande därstädes af Hans Kungl. Höghet Kronprinsens stall kunna finnas erforderliga, högst 28,000 kronor,

till uppförande, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med ett af arkitekten E. Josephson utarbetadt förslag, å egendomen n:o 3 i kvarteret Europa i Nikolai församling i Stockholm af ny byggnad till kungl. hofhållningens disposition i stället för det därstädes befintliga f. d. Indebetouska huset, högst 470,000 kronor, och

till beredande af hyresersättning åt de i f. d. Indebetouska huset nu boende personer för den tid, de på grund af byggnadsarbetet äro förhindrade disponera för dem afsedda lägenheter i samma hus högst 24,200 kronor,

eller således, för berörda ändamål, tillhopa högst 522,200 kronor;

dels medgifva,

att medel för nyssnämnda ändamål må, i den mån sådant kan blifva nödigt och, om så finnes behöfligt, redan under innevarande år, efter Kungl. Maj:ts bepröfvande af tillgängliga medel förskjutas;

dels ock besluta,

att, i den mån utgifterna för omförmälda ominrednings- och andra byggnadsarbeten understiga de därför beräknade kostnaderna, öfver-skottet skall besparas statsverket; samt

att, sedan af de medel, som inflyta genom försäljning af förenämnda egendom, n:o 1 kvarteret Sjöhästen, för ofvan angifna arbeten och för beredande af hyresersättning åt de i f. d. Indebetouska huset nu boende personer disponerats ett belopp af tillhoppa högst 522,200 kronor, återstoden skall öfverföras till fonden för anordnande af lokaler för statens ämbetsverk i hufvudstaden.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom:

GUSTAF.

Carl Swartz.

*Protokoll öfver ett finansärende, hållet inför Hans Kungl. Höghet
Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den
12 februari 1907.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: ALFRED PETERSSON,
 HEDERSTIERNA,
 DYRSSEN,
 HAMMARSKJÖLD,
 ROOS,
 JUHLIN,
 SWARTZ.

Departementschefen statsrådet Swartz anförde:

I en den 18 nästlidne januari till chefen för finansdepartementet af-
låten skrifvelse har riksmarskalksämberet gjort framställning om öfver-
förande till statsverkets omedelbara disposition af den statsverket till-
höriga, till kungl. hofhållningen upplåtna egendomen n:o 1 i kvarteret
Sjöhästen i Klara församling i Stockholm samt om vidtagande af vissa
åtgärder i syfte att bereda hofhållningen ersättning för de genom en
sålunda förändrad disposition af samma egendom mistade lägenheter.

Under framhållande att nämnda egendom, belägen i hörnet af
Jakobsgatan och Vasagatan samt följaktligen i en af stadens centrala
delar och i omedelbar närhet till järnvägsstationen, tydligen represen-
terade ett synnerligen högt värde, som skulle kunna för statsverkets

räkning på ett förmånligare sätt tillgodogöras än hvad nu vore fallet, meddelar riksmarskalksämberet i sin förberörda skrifvelse till en början, att Hans Maj:t Konungen, hvilkens uppmärksamhet blifvit fäst å berörda förhållande, med anledning däraf uppdragit åt riksmarskalksämberet att taga under öfvervägande, om och under hvilka villkor egendomen skulle kunna frigöras från den användning, hvartill den för närvarande vore upplåten, och återställas till statsverkets disposition, samt att framställa de förslag, hvartill en utredning i förbemälda afseende kunde föranleda.

Af den på grund häraf verkställda utredningen hade framgått, att ifrågavarande egendom enligt nådigt beslut den 27 maj 1793 inköpts af Kungl. Maj:t och kronan för en summa af 22,000 riksdaler. Genom nådigt bref den 7 april 1818 hade egendomen upplåtits till Hennes Maj:t Änkedrottningens disposition för inhysande af Hennes Maj:ts hästar, ekipager och betjäning af stallstaten, med förbehåll om rätt för vissa f. d. hofffunktionärer att under deras listid bibehållas vid de dem i berörda hus till begagnande upplåtna run och lägenheter. Egendomen hade sedermera genom nådigt beslut den 19 november 1844, tillika med vissa andra, för hofhållningen erforderliga byggnader inom Stockholm, ställts under riksmarskalksämberets förvaltning. Till egendomen räknades då äfven ett område, som, innehållande i areal 587 $\frac{1}{2}$ kvadratalnar och i äldre designationer benämndt Annaegränd, tillhörde Stockholms kommun, men sedan 1793 af kronan tillsvidare disponerats. På grund af framställning från Stockholms stad hade emellertid detta område, i enlighet med därom i nådigt bref den 7 december 1866 meddelad föreskrift, åter afträdts till staden. Egendomens nuvarande areal vore 2,262 kvadratmeter och dess taxeringsvärde uppginge till 800,000 kronor; men med kändedom om de pris å tomter, som under senare tider betalats i angränsande delar af staden, syntes försäljningsvärdet kunna beräknas väsentligt högre.

Rörande egendomens nuvarande disposition anför riksmarskalksämberet vidare, att å tomten finnes dels den s. k. hufvudbyggnaden med fasad åt Jakobs-gatan, dels gårdsbyggnaden och dels en byggnad, inrymmande Eders Kungl. Höghets hofstall. Hufvudbyggnaden innehölle 33 rum med eldstäder, 4 kök och 3 källare samt vore inredd till 2 våningar, några smärre lägenheter på nedra botten samt 4 vindsrum. De båda våningarna, hvardera bestående af 11 rum och kök, vore upplåtna åt Hans Maj:t Konungens förste hofmarskalk och åt Eders Kungl. Höghets hofmarskalk. På nedra botten finnes kontorslokal, bostad för beridare, för portvakt, selkammare m. m.

Vindsrummen disponerades af våningarnas innehafvare. Gårdsbyggnaden, innehållande 14 rum, 6 kök och 5 källare, vore hufvudsakligen använd till bostäder åt stallbetjäningen. Stallbyggnaden innehölle stall med 29 spiltor, vidare 4 vagnbodas och 11 vedbodas. Dessutom finnes inom lägenheten tvättstuga, hofslagarsmedja, mangelbod, hafrebod, torkvindar och kontor å vindarna.

Hvad nu först anginge frågan, huru annan lokal skulle kunna uskaffas för Eders Kungl. Höghets stall, meddelar riksmarskalksämberet, att Hans Maj:ts Konungen förklarar Sig medgifva, att detta finge öfverflyttas till Hans Maj:ts hofstall, samt att Eders Kungl. Höghet förklarar Sig tillfredsställd med vidtagandet af en sådan åtgärd. För detta ändamål behöfde dock inom kungl. hofstallet vidtagas vissa förändringar och inredningsarbeten för att bereda plats åt den tillökning i personalen, som blefve en följd af den ifrågakämda öfverflyttningen. Enligt förslag, uppgjort inom kungl. hofstallet och innefattande dels nyinredning af ett mindre antal lägenheter, dels omändringar af en del redan befintliga, dels slutligen vissa erforderliga förändringar inom stall, selkammare och vagnbod, skulle de behöfliga arbetena i och för öfverflyttningen af stallet kunna utföras för en summa af 28,000 kronor, hvilket belopp sålunda utgjorde hela kostnaden för de arbeten, som skulle möjliggöra inhysandet af Eders Kungl. Höghets stall i kungl. hofstallet.

I sammanhang härmed erinrar riksmarskalksämberet, att, då kungl. hofstallet byggdes, hade icke hela det därtill anslagna beloppet, 1,070,000 kronor, tagits i anspråk för byggnaden, utan återstode ett belopp af 43,226 kronor 24 öre, som ej kommit till användning, något som berott därpå, att vissa delar af hofstallanläggningen enligt den uppgjorda situationsplanen hade förlagts på kronobageribyggnadens område, och att dessa delar, hufvudsakligen bestående af en flygelbyggnad samt ena halfparten af ett förrådshus, enligt nädigt beslut tills vidare undantagits från utförande. Medlen hade sedan dess ej blifvit uttagna till användning för kungl. hofstallets räkning, hvadan på sådant sätt en besparing tillförts statsverket i den utgiftssumma, som varit beräknad för kungl. hofstallets nybyggande.

Vidkommande därefter den andra delen af föreliggande fråga, hvilken äfven förutsatte en tillfredsställande lösning för att möjliggöra det ifrågasatta ändamålets vinnande, eller frågan om huru ersättning skulle beredas för de lokaler inom egendomen, som vore disponerade för andra ändamål än stallet, nämligen för de båda till Hans Maj:ts Konungens förste hofmarskalk och Eders Kungl. Höghets hofmarskalk

upplåtna boställsvåningarna, borde, framhåller riksmarskalksämberet vidare, denna fråga ställas i samband med en byggnadsfråga, hvilken inom en ej alltför aflägsen framtid syntes komma att påkalla behandling. Bland de byggnader i hufvudstaden, hvilka, såsom för den kungl. hofhållningen erforderliga, blifvit genom nådiga brefvet den 19 november 1844 ställda under riksmarskalksämberets förvaltning, förekomme äfven det s. k. Indebetouska huset, beläget vid Slottsbacken å tomten n:o 3 i kvarteret Europa. Denna tomt innehöle en areal af 1,780,2 kvadratmeter, men endast en mindre del af arealen eller 531,2 kvadratmeter vore upptagen af det därstädes befintliga huset. Egendomen hade tillhört kronan sedan år 1792, då kronan inlöste densamma af borgmästaren Indebetous arfvingar för en summa af 25,000 riksdaler. På egendomen hade då funnits en trädgård, omgifven af mur, men sedermera hade trädgården raserats och utlagts till slottsplanen. Huset hade förr varit begagnadt till slottskansli och af f. d. krigsexpeditionen. För närvarande vore det disponerad till boställe åt intendenten vid kungl. husgerådskammaren, hvilken där innehade en våning om åtta rum och kök, dels till en del smärre lägenheter, använda till bostäder åt tjänstemän och betjante vid hofvet. Af ett nådigt bref till öfverintendenten af den 3 juni 1823 framginge, att huset redan då varit i ett ganska förfallet skick, och att förslag blifvit framlagdt till dess fullständiga iståndsättande, hvarvid äfven plan uppgjorts till de båda flyglarnas sammanbindande genom en ny fasad, men att den sålunda ifrågasatta ombyggnaden fått anstå tills vidare i anseende till bristande medel, och endast de för husets underhåll nödvändigaste reparationerna hade anbefallts till företagande. Huset, som sannolikt vore ganska gammalt, hade vid nu företagen besiktning visat ganska stora brister, och besiktningsmännen hade uttalat den åsikten, att det troligen inom någon närmare framtid delvis komme att utdömas. På sätt redan angifvits och en riksmarskalksämberets skrifvelse bifogad plankarta utvisade, låge en stor del af tomten oanvänd, och om nybyggnad å tomten komme i fråga, vore det naturligtvis allt skäl att fullständigare än hvad nu vore fallet utnyttja det område, som finnes. I den nya byggnad, som då skulle uppföras å tomten, kunde utan svårighet utrymme beredas för de båda boställsvåningar, som skulle behövas i utbyte mot de för närvarande å egendomen n:o 1 i kvarteret Sjöhästen befintliga.

På riksmarskalksämberets anmodan hade ståthållaren å Stockholms slott låtit genom arkitekten hos öfverintendentsämberet E. Josephson uppgöra tvänne riksmarskalksämberets skrifvelse närlagda förslag till ny-

byggnad å tomten, slutande det ena å en kostnad af 590,000 kronor, det andra å ett belopp af 450,000 kronor. Enligt båda förslagen skulle nybyggnaden förläggas så, att dess gränslinje mot Slottsbacken komme att sammanfalla med den bredvid liggande tomtens (n:o 2). Härigenom blefve visserligen fortfarande en del af tomten oanvänd, men denna del, som låge utanför den nyss omnämnda gränslinjen, syntes böra bibehållas som öppen plats, och, hvad utrymmet beträffade, vore det i alla fall tillräckligt stort, för att ett hus af erforderliga dimensioner skulle kunna å tomten uppföras. Af de båda uppgjorda förslagen ansåge sig riksmarskalksämberet böra förorda det mindre, dels på grund af den lägre kostnaden, som dock icke uteslöte, att tillräckligt utrymme erhöles för vinnande af det ändamål, hvarom här vore fråga, dels därför att ämbetet ansåge den mindre byggnaden mera lämplig på den ifrågasvarande platsen, där det naturligtvis ej kunde vara skäl att uppföra ett hus af större dimensioner, som kunde komma att störa intrycket af det midt emot liggande kungl. slottet. Enligt detta förslag skulle den nya byggnaden komma att innehålla två hofmarskalksvåningar, hvardera om 11 rum och kök m. m., en våning för intendenten vid husgeråds-kammaren om 7 rum och kök m. m. samt 45 eldstäder för slottspersonal.

Då detta byggnadsförslag syntes riksmarskalksämberet tillfredsställande och ändamålsenligt, funne ämbetet, under förutsättning att de förslag, ämbetet i öfrigt framställt, vunne afseende, sig böra förorda samma byggnadsförslag till antagande. På sätt redan angifvits, uppginge den beräknade kostnaden till 450,000 kronor. Då emellertid enligt uppgift af arkitekten Josephson vinden inom den föreslagna nybyggnaden skulle för en kostnad af 20,000 kronor kunna inredas till rum med 15 eldstäder, inberäknadt förstärkning af takstolskonstruktionen och inredning af vindskontor, och därigenom vinnas tillgång till ytterligare 7 å 8 bostäder för hofbetjäning, hvilket vore synnerligen välbehöfligt, enär för närvarande en stor del af hofbetjäningen saknade fria bostäder, ansåge sig riksmarskalksämberet böra föreslå, att kostnadsförslaget ökades med dessa 20,000 kronor till ett sammanlagdt belopp af 470,000 kronor.

Om de sålunda afhandlade förslagen skulle vinna afseende, återstode, anför riksmarskalksämberet vidare, en därmed sammanhängande kostnadsfråga, nämligen hyresersättning åt de för närvarande i Indebetouska huset boende personer under den tid, som åtginge för det gamla husets rivande och det nyas uppförande. Enligt en af ståthållaren å Stockholms slott uppgjord beräkning skulle denna hyresersättning uppgå till ett belopp af 12,100 kronor årligen; och då husets ombyggnad syntes

komma att erfordra en tid af två år, skulle det för detta ändamål erforderliga beloppet uppgå till dubbla summan, eller 24,200 kronor.

Hvad slutligen anginge den tidpunkt, inom hvilken under angifna förutsättningar egendomen n:o 1 i kvarteret Sjöhästen skulle kunna afträdas till statsverket, ansåge riksmarskalksämberet, att de för öfverflyttningen nödvändiga anordningarna i kungl. hofstallet kunde företagas under innevarande och nästkommande år, så att Eders Kungl. Höghets stall skulle kunna där mottagas senast den 1 oktober 1908. Det vore därför fördelaktigt, om de för ändamålet erforderliga medlen kunde disponeras redan under innevarande år. Vid förenämnda tidpunkt skulle således de delar af nyssnämnda egendom, som upptoges af gårdsbyggnaden och stallet, kunna vara fria till disposition. Hvad åter vidkomme hufvudbyggnaden med boställsvåningarna, kunde denna del af tomten ej blifva ledig, förrän den föreslagna nybyggnaden å Indebetouska husets tomt blifvit färdig, och detta syntes, enligt hvad förut nämnts, ej kunna beräknas ske förr än till den 1 oktober 1909, äfven under förutsättning att arbetet å nämnda tomt kunde börja redan under innevarande år.

I sammanhang därmed att jag nu för Kungl. Maj:t anmäler den riksmarskalksämberets skrifvelse, för hvars innehåll jag nu redogjort, får jag meddela, att öfverintendentsämberet på min anmodan i skrifvelse den 29 nästlidne januari afgifvit yttrande i ärendet, hvad angår frågan om uppförande af ett nytt hus å f. d. Indebetouska husets tomt i stället för det nu därstädes befintliga; och har öfverintendentsämberet beträffande det af riksmarskalksämberet i sådant afseende till utförande förordade förslaget, som beräknats betinga en kostnad af 450,000 kronor, eller, med inredande å byggnadens vind af boställslägenheter, 470,000 kronor, anført, att öfverintendentsämberet — som antoge, att, innan byggnadsritningarna blefve definitivt godkända, desamma komme att underställas Kungl. Maj:ts pröfning — efter verkställd granskning icke funnit något att i ärendets nuvarande skick vare sig ur teknisk eller ekonomisk synpunkt för sin del erinra.

Såsom af den utaf riksmarskalksämberet lämnade utredningen framgår, hafva nu omförmälda egendomar, n:o 1 i kvarteret Sjöhästen och n:o 3 i kvarteret Europa, inköpts af statsmedel. Underhållet af desamma jämte öfriga för kungl. hofvets räkning disponerade byggnader i hufvudstaden bestreds intill medlet af 1840-talet af det på dåvarande åttonde hufvudtiteln anvisade anslag till byggnader och reparationer i Stockholm. I anledning af Rikets Ständers i skrifvelse den 19 december

1840 angående regleringen af utgifterna under riksstatens första hufvudtitel uttryckta önskan, att till samma hufvudtitel måtte hänföras anslagen för Stockholms slott jämte alla sådana hus och byggnader i hufvudstaden, som vore uteslutande afsatta för kungl. hofhållningens behof och för hvilka underhållskostnaderna då utginge från åttonde hufvudtiteln, föreslog Kungl. Maj:t i den till 1844—1845 årens riksmöte aflåtna nådiga propositionen angående statsverkets tillstånd och behof Rikets Ständer, att för underhåll, förutom af kungl. slottet och hofstallet, af de kronans i hufvudstaden befintliga byggnader, som vore för hofhållningen erforderliga, nämligen, bland andra, nu ifrågavarande egendomar, benämnda f. d. Indebetouska huset och f. d. Änkedrottningens stallmästarboställe, måtte af anslaget för byggnader och reparationer i Stockholm till första hufvudtiteln öfverflyttas ett belopp af 32,000 riksdaler banko.

I skrifvelse den 9 november 1844 anmälde Rikets Ständer, att Rikets Ständer bifallit hvad Kungl. Maj:t sålunda föreslagit. Af det i anslutning härtill till reparationer å Stockholms slott m. fl för kungl. hofvet upplåtna byggnader å första hufvudtiteln uppförda anslag, 32,000 riksdaler banko, beräknades tillsammans 27,000 riksdaler banko för kungl. slottet och hofstallet samt 5,000 riksdaler banko för öfriga i propositionen omförmälda, för hofhållningen erforderliga byggnader. I anledning däraf att särskildt sistnämnda belopp icke visat sig för ändamålet tillräckligt, åskade Kungl. Maj:t vid 1856—1858 årens Riksdag, att nyssnämnda anslag å 32,000 riksdaler banko måtte höjas med 15,000 riksdaler riksmünt till 63,000 riksdaler riksmünt. Äfven detta förslag vann Rikets Ständers bifall; och har sedermera anslaget i följande årens riksstater uppförts med oförändradt belopp.

De anslag, som sålunda varit för kungl. slottets och öfriga af hofförvaltningen disponerade byggnaders underhåll anvisade, hafva naturligen icke kunnat förslå till vidtagande af några mera genomgripande reparations- och ombyggnadsarbeten. När behof i sådant afseende yppat sig, har Riksdagen ock vid flera tillfällen anvisat särskilda anslag. I sådant afseende tillåter jag mig erinra, hurusom 1867 års Riksdag på Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning anvisade 11,500 riksdaler för ombyggnad och ordnande af hofstallet vid Röda Bodarna, eller således å nu ifrågavarande egendomen n:o 1 i kvarteret Sjöhästen.

Det af riksmarskalksämberet i dess förenämnda skrifvelse den 18 nästlidne januari med Hans Maj:t Konungens medgifvande framlagda förslag till förändrad disposition af sistnämnda egendom måste uppen-

barligen anses ur flera synpunkter för statsverket synnerligen förmanligt. På grund af egendomens fördelaktiga läge i omedelbar närhet till Stockholms centralbangård och vid en af hufvudstadens förnämsta trafikleder har, såsom riksmarskalksämbetet påpekat, tomten till nämnda egendom helt visst ett mycket högt värde. Egendomen, som innehåller en areal af 2,262 kvadratmeter, är taxeringsvärderad till 800,000 kronor, motsvarande ungefär 356 kronor kvadratmetern. Med all sannolikhet torde emellertid egendomen representera ett saluvärde, uppgående till inemot, om icke öfverstigande dubbla summan af taxeringsvärdet.

Redan på grund häraf är tydligt, att det måste anses i längden vara i hög grad oekonomiskt att använda ifrågavarande dyrbara och väl belägna fastighet på sätt som nu äger rum samt att det skulle lända statsverket till afsevärd fördel, ifall de ändamål, hvartill densamma för närvarande begagnas, kunde på annat lämpligt sätt tillgodoses och fastigheten därigenom ställas till kronans fria disposition. Under förutsättning att så kommer att ske, synas mig emellertid öfvervägande skäl tala för, att tomten med tillhörande byggnader för kronans räkning försäljes. Tomten kan nämligen icke gärna på ett ekonomiskt sätt utnyttjas utan att bebyggas med nya byggnader af helt andra dimensioner än de nuvarande. Å andra sidan är densamma alltför dyrbar och icke heller med afseende å sitt läge fullt lämplig för att användas till uppförande af byggnader för ämbetsverk eller andra mera direkta statsändamål.

En förutsättning för fastighetens förändrade disposition måste emellertid gifvetvis vara ej mindre beredande af erforderliga lokaler på annat håll för inrymmande af Eders Kungl. Höghets stall än äfven anordnande af andra boställslägenheter i stället för dem, hvilka, enligt hvad förut nämnts, äro inrymda i den å egendomen uppförda hufvudbyggnaden.

Härutinnan synes mig emellertid det af riksmarskalksämbetet framlagda förslaget erbjuda en lämplig och för kronan i flera afseenden förmånlig lösning.

Enligt detta förslag skulle utrymme för Eders Kungl. Höghets stall med hvad därtill hörer beredas i nuvarande kungl. hofstallet å gamla artilleriplanen genom en delvis förändrad inredning af denna byggnad. Mot en sådan anordning, hvilken beräknats kräfva en kostnad af 28,000 kronor — ett belopp, som icke synes vara öfverdrifvet högt tilltaget — synes icke något kunna vara att från statsverkets synpunkt erinra.

Förut omförmälda, å den kronan tillhöriga tomten n:o 3 i kvarteret Europa uppförda byggnad, det s. k. Indebetouska huset, befinner sig, enligt hvad den af riksmarskalksämbetet lämnade utredningen gifver vid handen, numera i ett mycket förfallet och bristfälligt skick. Vid den i riksmarskalksämbetets skrifvelse omförmälda besiktning, som den 3 nästlidne januari förrättats af ingenjören Gustaf Sällström, byggmästaren N. Nilsson och arkitekten Josephson, iakttogos nämligen så stora bristfälligheter i byggnadens såväl inurar som grund, att, oafsedt byggnadens äfven i öfrigt mindre tillfredsställande skick, densamma enligt besiktningsmännens mening inom en ganska nära liggande framtid måste delvis utdömas.

I anseende till det skick, hvori ifrågavarande hus sålunda befinner sig, synes därför, oberoende af andra i riksmarskalksämbetets skrifvelse berörda frågor, en fullständig ombyggnad af nämnda hus inom en nära liggande framtid böra äga rum, därvid jämväl en större del af den tomt, därå byggnaden nu är uppförd, än densamma nu intager, synes kunna med fördel för ändamålet tagas i anspråk.

I betraktande häraf synes det emellertid ock ligga nära för handen, att, därest en försäljning af fastigheten n:r 1 i kvarteret Sjöhästen kommer till stånd, använda en del af köpeskillingen till den i hvarje fall inom kort nödvändiga ombyggnaden af det Indebetouska huset, helst därigenom äfven kunna beredas icke blott erforderliga lägenheter åt de personer, som nu därstädes hafva bostäder åt sig upplåtna, äfvensom åt en del af slottspersonalen i öfrigt, utan ock lämplig ersättning för de i hufvudbyggnaden å tomten n:o 1 i kvarteret Sjöhästen upplåtna boställsvåningar.

Hvad angår det af riksmarskalksämbetet förordade och af öfverintendentsämbetet utan anmärkning lämnade förslaget till ombyggnad af Indebetouska huset, har jag för min del däremot icke funnit anledning till erinran. Kostnaderna för husets ombyggnad, som enligt detta förslag skulle stanna vid 470,000 kronor, hafva visserligen icke ännu kunnat i detalj beräknas. Men under alla förhållanden lära, i händelse medel till ombyggnaden anvisas, de härför erforderliga arbetena kunna ordnas på sådant sätt, att nu beräknade kostnader för företaget icke behöfva öfverskridas. Skulle, mot förmodan, detta byggnadsarbete liksom arbetet med ominredningen i kungl. hofstallet befinnas kunna utföras för lägre kostnader än för dessa arbeten nu beräknats, torde emellertid de medel, som icke åtgå för arbetena, böra besparas statsverket.

Enligt hvad riksmarskalksämbetet meddelat, skulle, om byggnadsarbetena finge påbörjas redan under innevarande år, stallägenheterna

å egendomen n:o 1 i kvarteret Sjöhästen, enligt ämbetets mening, kunna utrymmas före oktober månad år 1908 samt egendomens öfriga lägenheter i bostadsbyggnaden vid Jakobsgatan före oktober månad år 1909.

De sålunda föreslagna anordningarna förutsätta emellertid, att under de två år, det Indebetouska huset till följd af ombyggnaden icke kan stå till hofförvaltningens disposition, hyresersättning utgår till dem, hvilka där för närvarande hafva sig lägenheter upplåtna. Dessa lägenheter uppgå till ett antal af tolf med trettiosju rum och elfva kök. Med hänsyn till rådande höga bostadshyror i Stockholm torde de af riksmarskalksämberbet beräknade hyresersättningsbelopp, eller för två år tillhopa 24,200 kronor, knappast kunna anses för höga, särdeles om man tager i betraktande, att åtminstone en del af de personer, om hvilka här är fråga, svårigen kunna undgå att söka sig bostäder, belägna på icke alltför långt afstånd från kungl. slottet.

Samtliga de kostnader, som komme att föranledas såväl däraf att kungl. hofvet afstode från dispositionsrätten till egendomen n:o 1 i kvarteret Sjöhästen som ock af ombyggnaden af f. d. Indebetouska huset, skulle alltså under omförmälda förutsättningar uppgå till 522,200 kronor.

I händelse af egendomens försäljning torde emellertid, såsom redan antydts, detta belopp komma att utgöra den mindre delen af köpeskillingen för egendomen. Återstoden däraf synes mig böra lämpligen disponeras på det sätt, att densamma lägges till fonden för anordnande af lokaler för statens ämbetsverk i hufvudstaden. I huru hög grad denna fond är i behof af tillskott torde jag knappast behöfva erinra. Från fonden, som vid 1906 års utgång hade en behållning af i rundt tal 1,442,000 kronor, har genom beslut af 1905 års Riksdag anvisats ett belopp af högst 355,000 kronor för påbyggnads- och inredningsarbeten i förra posthuset vid Rödbotorget i syfte att därstädes bereda ämbetslokaler för arméförvaltningen samt fortifikationens och intendenturkårens hufvudstationer m. fl. Och behovet af omfattande och dyrbara byggnadsarbeten i det med fonden afsedda ändamål gör sig allt mer gällande. Utom det att för åtskilliga statens verk lokaler, i brist på utrymme i statens egna byggnader, mest förhyras, torde i allt fall af skilda orsaker flera af de för ämbetsverken använda, staten tillhöriga hus med det snaraste tarfva ombyggnad. I sådant afseende tillåter jag mig allenast påminna om den sedan länge på dagordningen stående frågan om uppförande af nytt hus för Kungl. Maj:ts kansli. Då under sådana förhållanden ett tillfälle erbjudes att utan särskildt anslag och utan anlitan af inkomstgifvande tillgångar avägabringa medel för en

afsevärd förstärkning af fonden, ser jag häri ett ytterligare synnerligen starkt vägande skäl för bifall till riksmarskalksämhetets i ämnet gjorda framställningar.

Under återopande af hvad jag sålunda anfört, tillåter jag mig hemställa, att Kungl. Maj:t ville föreslå Riksdagen

dels medgifva, ej mindre att den för kungl. hofhållningens räkning disponerade tomten n:o 1 i kvarteret Sjöhästen i Klara församling i Stockholm med å tomten varande stall- och andra byggnader må i den ordning, Kungl. Maj:t pröfvar skäligen bestämma, för kronans räkning försäljas än äfven, i sammanhang därmed, att af de medel, som inflyta vid försäljning af nämnda egendom, må utgå

till vidtagande af den ominredning och de förändrade anordningar inom kungl. hofstallet å gamla artilleriplanen, som för inrymmande därstädes af Eders Kungl. Höghets stall kunna finnas erforderliga, högst 28,000 kronor,

till uppförande, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det af arkitekten Josephson utarbetade förslaget, å egendomen n:o 3 i kvarteret Europa i Nikolai församling i Stockholm af ny byggnad till kungl. hofhållningens disposition i stället för det därstädes befintliga f. d. Indebetouska huset, högst 470,000 kronor och

till beredande af hyresersättning åt de i f. d. Indebetouska huset nu boende personer för den tid, de på grund af byggnadsarbetet äro förhindrade disponera för dem afsedda lägenheter i samma hus, högst 24,200 kronor

eller således, för berörda ändamål, tillhopa högst 522,200 kronor;

dels medgifva

att medel för nyssnämnda ändamål må, i den mån sådant kan blifva nödigt och, om så finnes behöfligt, redan under innevarande år, efter Kungl. Maj:ts bepröfvande af tillgängliga medel förskjutas;

dels ock besluta,

att, i den mån utgifterna för omförmälda ominrednings- och andra byggnadsarbeten understiga de därför beräknade kostnaderna, öfverskottet skall besparas statsverket; samt

att, sedan af de medel, som inflyta genom försäljning af förenämnda fastighet n:o 1 kvarteret Sjöhästen, för ofvan angifna arbeten och för beredande af hyresersättning åt de i f. d. Indebetouska huset nu boende personer disponerats ett belopp af tillhopa högst 522,200 kronor, återstoden skall öfverföras till fonden för anordnande af lokaler för statens ämbetsverk i hufvudstaden.

Dessa af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställanden behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse, bilagan litt. — vid detta protokoll utvisar.

In fidem
A. W. Cygnæus.